

DE POLITIEK EN HET BEEST

De Drentse gemeente Aa en Hunze - de naamgeving klinkt naar moeizame herinding - heeft een nieuw beleidsinstrument ontdekt: koeien. De dieren zullen worden ingezet om de bermen te begrazen. Ze mogen vrij rondlopen en zullen, zo vermoed ik, al grazend moeten bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelstelling 'bermonderhoud'. Het moeten creatieve geesten zijn die een dergelijke beleidsinnovatie verzinnen. Een vleugje *New Public Management* zou ik nog wel willen adviseren. Met kwantitatieve outputindicatoren zijn per koe precieze *targets* te stellen. Dan is ook een *benchmark* mogelijk die van de onderscheiden koeien *best practices* in beeld brengt.

Het vorige kabinet - inzonderheid de ministers Verburg en Klink - heeft zo'n beleidsaanpak ooit ontwikkeld voor borstvoeding, een van zijn speerpunten. Nou word ik altijd zenuwachtig als voeding onderwerp van beleid wordt en al helemaal bij ministers die voedsel eerder met zonde dan met lust associëren, maar het gaat om de idee: paternalisme in modernistische beleidsverpakking. Er openen zich weidse vergezichten, als het om de inzet van fauna voor beleid gaat. Ik heb zelf ooit nog deel uitgemaakt van een commissie die met succes heeft voorgesteld het pitbullverbod op te heffen. Zeker toen we een vertegenwoordiger van de pitbullbrancheorganisatie hadden ontmoet, was ik geheel gerustgesteld. Eigenaar en hond vertoonden, zoals gebruikelijk, veel gelijkenis. Inzet van de bevrijde beestjes voor de openbare orde lijkt me erg efficiënt. Kamerlid Lucassen zou zijn weerzin tegen honden gemakkelijk kunnen overwinnen. Vechthonden hebben vaak een genetisch verleden in de slavenhouderij. Ze zijn etnisch specifiek te trainen. Goed idee voor Gouda. Kunnen we besparen op de binnenlandse inzet van onze krijgsmacht. Die heeft het toch al zo moeilijk. Tussen dier en politiek heeft altijd een bijzondere verbintenis bestaan. Hitler was overtuigd vegetariër en hondenliefhebber. Vele dictators geven de voorkeur aan beesten boven hun humane soortgenoten. Behalve dat beesten af te richten zijn, vragen ze zich ook nooit af of de baas wel een coachend leider is en van charisma heeft de modale viervoeter nog nooit gehoord. Als hij maar op tijd zijn voer krijgt. Het beest heeft in de symbolische orde van de politiek vele betekenissen. Zo is bekend dat nogal wat culturen en religies beesten offeren tijdens hun hoogtijdagen en ceremonies. Tegenstanders kiezen vaak de bescherming van juist dat dier als politiek speerpunt en als verhulde

vormgeving van hun antireligieuze of anti-etnische standpunten. Een verbod op ritueel slachten is historisch heel populair. Al snel na de bezetting voerden de Duitsers dit verbod hier in. Het ging uiteraard niet om jachtrituelen. Daar waren ze juist dol op, zeker als het om mensen ging. Ook Janmaat en Glimmerveen waren voorstander van dit verbod. Ik herinner me dat volgens deze politici ritueel slachten ook altijd op een balkon plaatsvond. Dat zullen dan wel dezelfde balkons zijn geweest waarop nu de schotelantennes staan - ook een object van veel politieke vernuftigheid. De Deense populisten schijnen ze te willen verbieden. Misschien kunnen we hier de welstandsbepalingen aangrijpen. Maar dat terzijde.

Er is nu een veel breder draagvlak voor een verbod op ritueel slachten. De PVV gaat het verst: een totaal verbod en daarom ook geen halal eten meer in overheidsgebouwen. Andere partijen, vooral ter linkerzijde, willen dat het voortaan alleen nog maar verdoofd gebeurt. Ook daar hullen antireligieuze sentimenten zich in het gewaad van

Dictators geven de voorkeur aan beesten boven mensen

de dierenliefde. In dat licht vind ik de *Animal Cops* van Dion Graus briljant bedacht. Geef het een Amerikaanse naam, dan heeft het onmiddellijk de klank van moderniteit. Je ziet eerder een dynamische sheriff uit het *zero tolerance*-discours van Giuliani dan de Bromsnor die onze minister van Veiligheid en Justitie zo graag als ondergeschikte wil hebben. Deze minister lijkt dan ook beter gecast voor Swiebertje dan voor CSI. De framing als *animal cops* houdt historische analogieën ook weg. Daar schijnen ze in Dions kringen niet van te houden. De geschiedenis aanhalen leidt maar tot demoniseren. Laat nu demonen gevallen engelen zijn die meestal in duivelse gedaante - met hoeven, staart, scherpe tanden en soms vleugels - worden afgebeeld. Als dat geen tekenen van het beest zijn.

Paul Frissen is decaan en bestuursvoorzitter van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg en lid van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.